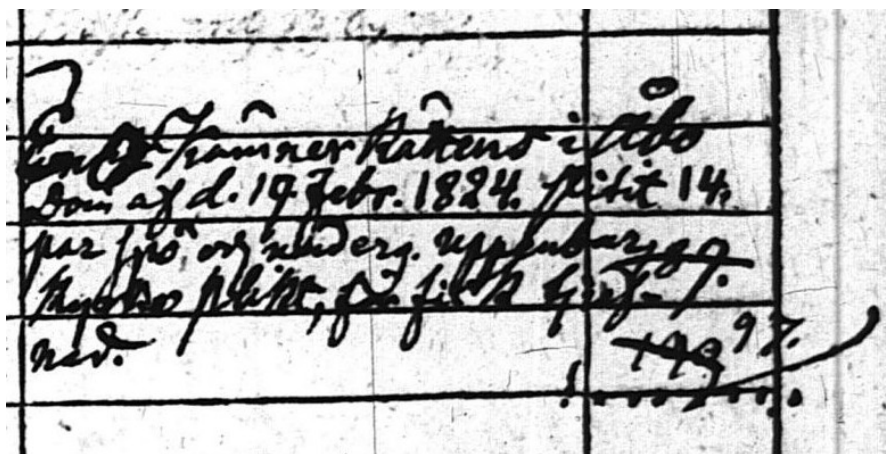

Jacob Paulakankaan

rikos ja rangaistus

Parinkymmenen vuoden ajan olen seurannut lähinnä seurakuntien kirjanpidosta omia juuriani. Myös muiden sukututkijoiden julkaisut ovat olleet suureksi avuksi, aina kuitenkin löytyy jotain täydentävää.

Yleisesti voidaan sanoa, että isovanhempieni tausta on vahvasti pohjoissatakuntalaista alkuperää, nimenomaan Merikarvia-Siikaisten alueelta niiden asutuksesta lähien. Alkulähteiltä löytyvät Merikarvian vanhat kantatalot, kuten Kaasa, Näsi, Rikalainen, Jumppi, Rogel, Stupila, Knuussi, Österby, Bäcki, Räbbi, Ingi, Lillgord, Tuorila, Lankoski jne. Siikaisten taloista mainittakoon Antintalo, Kallio, Koivisto, Otamon Vanhatalo, jne. Niistä taloista, joiden ensimmäisten asuttajien juuret on pystytty selvittämään tulevat esille paikkakunnat: Isojoki, Lapväärti, Karijoki, Karvia, Kankaanpää, Lavia, Karkku, mutta ei nimeksikään etelän suunta, kuten Pori, Ulvila. Tämän mukaan ensimmäinen pysyvä asutus on tullut voimakkaimmin Pohjanmaan, Hämeen suunnasta, eli suunnasta, josta muinaiset eränkäyntitiet ovat tänne johtaneet. Isovanhempieni sukutaustoja tarkasteltaessa todetaan kaikkien isovanhempieni olevan etäisiä sukulaisia keskenään.

Ammatiltaan esipolveni ovat talonpoikaissäestöä, talollisia, käsityöläisiä, torppareita, piikoja ja renkejä.

Jokaisen sukututkijan unelma on kuitenkin löytää, joko kuninkaallisia, sotasankareita tai muita hohdokkaita sukujuuria. Myöskin suurrikollinenkin kelpaisi, mutta näistä esipolviketjustani en ole todistettavia viitteitä löytänyt. Alakylässä on kylläkin Kuninkaantie, mutta sen kävijöiden jäljistä ei ole viitteitä sukujuuristani löytynyt.

1700-luvun esipolvistani löytyi vieraalta kalskahtava nimi Pavolenius, joka oli Ulvilan seurakunnan kappalaisena isovihan aikaan. Henkilö oli kuitenkin tavallisia Ulvilan Paavoloita, hän oli muuttanut nimensä pappiskoulun käytyään.

Esipolvistani räätälimestari Batzar Thurman oli tullut 1700-luvulla Ruotsista. Merkittäviä sukujuuria hänen kohdaltaan en kuitenkaan löytänyt.

Pappilan kylän Paulakankaan tilan Kankaanrannan torpan jälkeläisenä olen tutkinut tarkemmin sen tilaa ja asukkaita. Paulakankaan tila on muodostettu isojaossa 1700-luvun lopussa Merikarvian seurakunnan omaisuudeksi ja nautinta-alueeksi. Se ei ollutkaan mikään pikkutila vaan 1000 ha yhtenäinen alue Tuorilan rajasta Honkajärven kylän rajaan asti.

Tilalla oli asukkaita ja sille muodostettiin uusia torppia ja mäkitupia, jotka maksoivat asumisoikeudestaan tarvikkeita, palveluksia ja vuokraa seurakunnan kassaan.

Itse Paulakankaan torpan asukkaita tutkiessani kiinnitin huomiotani ylimääräiseen tekstiin torpan pojan Jacobin kohdalla vuoden 1826-32 rippikirjassa. Vaikeasti luettavissa ruotsinkielinen kirjoitus (katso etukansi) aukeni kuitenkin jollakin tavalla. Sen mukaan Paulakankaan torpan poika Jacob Paulakangas on saanut rangaistuksena Turun Kämnerinoikeudessa 14 paria raipaniskuja, kirkon tuomion ja merkittäväksi tuomio kirkonkirjaan 19.2.1824. Jacob on ollut tällöin vain 22-vuotias.

Mitä todella pahaa on nuori torpan poika Merikarvialta tehnyt Turussa. Tämän selvittely oli monimutkaisempi juttu.

Ensiksi ystäväni Veijo Luomanen tutki Turun maakunta-arkiston lähteet ja sai selville, että Kämnerin oikeuden pöytäkirjat säilytetään Hämeenlinnassa. Tuula Ruoppa-Salo poikkesi puolestaan työmatkallaan Helsingissä Hämeenlinnan arkistossa, josta pöytäkirja löytyikin. Puhelinsoitto Hämeenlinnan arkistolaitokseen tuotti ystävällisen vastauksen ja muutaman päivän kuluttua sain sähköpostiini 9 sivua valokuvattua, hienolla käsialalla kirjoitettua tekstiä.

Kirjoitus oli luonnollisesti ruotsinkielinen 1800- luvun tuomioistuimen laatimaa.

Kirjoituksen suomentaminen ei tietenkään sujunut ja käännäsin Jari Stenroosin puoleen. Hänen verkostojensa kautta löytyi Antero Perttula, häneltä löytyi ammattitaito vanhojen asiakirjojen kääntämiseen.

Seuraavilla sivuilla alkuperäinen teksti, sekä käännös suomeksi ja ruotsiksi.

Merikarvian seurakunnan rippikirja 1812-18. Paulakankaan torpan väki.
Jacob on 1802 syntynyt esikoinen

<i>Paulakankaan</i>	År och Datum	Ort
<i>Torpan Johan Jacobson</i>	<i>23 6/7/71</i>	
<i>Hän. Sofia Matts d.</i>	<i>27 8/17/75</i>	
<i>Son Jacob</i>	<i>28 1/18/02</i>	
<i>Dr. Maria</i>	<i>24 7/18/04</i>	
<i>Dr. Catha</i>	<i>27 3/18/08</i>	
<i>Dr. Sofia Lila</i>	<i>16 12/18/10</i>	
<i>Dr. Lars</i>	<i>24 7/18/14</i>	
<i>Anna d.</i>	<i>22 12/18/16</i>	
<i>Dr. Gillina</i>	<i>6 12/18/18</i>	

85.

Summanen och hängaren
Thomas Johansson från
Korvis i Laimjoki Puden och
från Wretten till hängaren
inden. afficera Corporalen
Carl Hamnell från Ku-
mikalas by i Maasku Puden
och hängaren Panna, från
Johansson Paulankangas

[illegible]

till Stads, Kieck inu-
som af den fänklorat
föres stantill, man förmållas
göfmanus Wierkeheoto ved
Arper afgiften bevättalpa,
högstas Humell & fuccuus
fmanngos Penanacedman
blafens fruccdigs uti & af
den nrdan afgiften fön-
kluricigam.

Andan Thomas Pichaus-
den ge fränga fänklorat
utt den fuman frängfclen
Lufabot iden Kieck fcluttas
Kieck nrdant emänd, vedan-
takemot blifvit utt Police
Apuraldigam Phynclier
fclutclen i nrdantemg, utt
Actos utfclant nrdant, utt
Kieck Kieck fclutclen
wid Police Kieck nrdant
Kieck fclutclen utt fclutclen
Kieck, fclut utt Penan-
nacedman Kieck nrdant
god fclutclen utt fclutclen
Kieck nrdant, utt fclutclen
den utt Penan nrdant

summa summa et cetera.
Hemell ills sum en i ducato
priedda harratthelpan, harr
Thomas Johansson bross
fivda itthmait ois til Jacob
Paulakangas i penanlaun-
nait Thomas Johansson
huffhod med iunalliggen-
et Elfrs Riksdalen Pennu-
flm Riksdalen Vadlan-
et Tjueg Riksdalen Hanco
designationer, henn-
med Jacob Paulakan-
gas grunast bantt pnu-
ait med en Thomas Johans-
son sum Riksdalen
et asper nag en et til-
hennu foliat blifent gni-
gan, her unvid Thomas Jo-
hansson till iutal en med
pantthuds huffhod med grun-
ningan hof soman pnu-
gan. Hven i hven-ouf pnu-
gan summanlaun, en-
sam hvenen hof Carl
Hemell et Jacob Paul-
kangas enna fulla hof
summanlaun et enid et

[illegible]

[illegible]

indan Francis färdig lig^hand
förfrändas till Platts G^ärdet
amid denna O^lud som ett
stäm i färderna fullas till
och utflugat skinnit l^uz
go knuff allan G^ärdet. K^äff
G^ärdet Knuffen om färderna
ommanhuden färderna

G. b.

Veikko Heikkilä
+358 40 0374773

(Ei lähdemainintaa; lähde lienee: Hämeenlinnan maakunta-arkisto: Turun
kämnerinoikeuden renovoidut tuomiokirjat 1824 KäO:13, 19.2.1824)

§.5.

Otettiin esille kämnerinoikeudessa 27. viime tammikuuta tähän istuntoon siirretty tutkinta. Läsä olivat torppari Thomas Johansson Loimaan pitäjän Koroisten? kylästä, linnasta noudettu aliupseeri korpraali Carl Hummell Maskun pitäjän Humikkalan kylästä ja Uudisasukkaanpoika Jacob Johansson Paulakangas Merikarvian pitäjästä. Hummell ja Jacob Paulakangas olivat 26. mainittua kuuta täällä kaupungissa Isolla Aninkaistenkadulla varastaneet Thomas Johanssonin vaatteiden taskusta hänelle kuuluvan lompakon. Siinä oli rahaa kaikkiaan 5 ruplaa 56 $\frac{2}{3}$ kopeekka hopeassa. Tämän ohessa allekirjoittanut kertoi, että Läänistä Herra Maaherra on kirjeessään 17. tätä kuuta antanut kämnerinoikeudelle tiedoksi, että Hummell on viime vuonna poistettu sotilasrullista. Edellisen vuoksi häntä varten ei ole tänne määrätty komppanian täysivaltaista. Herra Maaherra on kämnerinoikeudelle myös lähettänyt Jacob Paulakankaan maineesta seuraavasti kuuluvan papintodistuksen:

*”Uudisasukkaanpoika Jacob Johansson Paulakangas Merikarvian emäkirkkoseurakunnan Ylikylästä on syntynyt 28. huhtikuuta 1802. Hänellä on tyydyttävät kristinopin tiedot ja hyvämaineisena hän on esteetön nauttimaan armonvälikkappaleita (= ehtoollista). Todistetaan Merikarvian pappilassa 8.2.1824
Gustav Johan Ingelius
Merikarvian kirkkoherra
sinetti.”*

Tämä luettiin ääneen. Sen jälkeen Hummellilta ja Jacob Paulakankaalta tiukattiin syytä heidän selitykseensä saada matkustaa yhdessä Thomas Jacobssonin kanssa kaupungista, vaikka he aiemmin olivat kertoneet Hummellin kyydinneen Jacob Paulakankaan tänne kaupunkiin. Kumpikaan ei voinut antaa selvitystä asiaan. Mutta kun muistutettiin Birkstedtin ja Arpeksen poikien kertomuksista, kiisti Hummell ne nyt. Muutoin vastaajat pysyivät jo aiemmin antamissaan selvityksissään.

Kysyttäessä Thomas Johansson selvitti, että häneltä varastettua lompakkoa ei voida pitää minkään arvoisena. Merkittiin muistiin, että Poliisikivalteri Thynelius, joka ajoi asiaa virallisen syyttäjän ominaisuudessa, oli Poliisikamarin virkatoimensa vuoksi estynyt tulemaan paikalle. Lisäksi todettiin, että molemmilla vastaajilla oli hyvä terveys ja vahvarakeinen kroppa. Valittaja vaati, että kun vastaajat on todistettu varkauteen täysin syypääksi, täytyy heidät tuomita siitä edesvastuuseen, niinpä tämä asia jätettiin tuomioistuimen harkintaan.

Asianomaiset, joilla ei ollut mitään lisättävänä, poistuivat kärjäsalista ja oikeus harkitsi seuraavaa:

Päätös:

Asian tutkinta osoittaa, että entinen upseeri korpraali Carl Hummell oli kerrotusti kyydinnyt tänne kaupunkiin uudisasukkaanpojan Jacob Johansson Paulakankaan. Nämä olivat yhdessä heittäytyneet tuttavalliseen keskusteluun valittajan Thomas Johanssonin kanssa, joka oli ollut heille aivan tuntematon. Hummell ja Paulakangas olivat yhtäkkiä käyneet Thomas Johanssonin käsiksi, kietoneet kätensä hänen kaulansa ympäri ja pitäneet häntä tässä asennossa. Hummell oli, alaikäisten Birckstedtin ja Arpeksen poikien yhtäpitävän kertomuksen mukaan ja mitä Hummell ei aiemmin kuin tänään ollut kiistänyt, Thomas Johanssonin povitaskusta riistänyt ja Jacob Paulakankaalle antanut Thomas Johanssonin lompakon. Se sisälsi 11 riikintaaleria ruotsin valtionvelkaseteleitä ja 20 kopeekkaa kolikkoina (pankkiosoituksena). Sen saatuaan Jacob Paulakangas heti juoksi pois. Mutta Thomas Johanssonin sekä Birckstedtin ja Arpesin huudosta paikalle tullut väki otti hänet kiinni. Tuolloin hän ei pitänyt mikään arvoisena Thomas Johanssonin lompakkoa rahoineen, joka häneltä löytyi. Nämä seikat huomioiden, katsoo kämnerinoikeus Carl Hummellin ja Jacob Paulakankaan tulleen täysin osoitetun syyllisiksi sanotussa tapauksessa. He olivat yksissä tuumin varastaneen Thomas Johanssonin rintataskussa olleet rahat valalla vahvistettuna yhteensä 5 ruplaa 56 $\frac{2}{3}$ kopeekkaa hopeassa. Edellisen johdosta Hummell ja Jacob Paulakangas tuomitaan Kuninkaallisen Asetuksen 2.12.1766 mukaan taskuvarkaudesta, tällaisen rikoksen ensikertalaisena, kymmeneen pariin raippoja. Samalla tavoin heidän kummankin pitää tasapuolisesti rangaistuksella sovittaa ne varastetut rahat, joiden arvo heille kummallekin tekee neljä paria raippoja. Niinpä sekä Hummell että Jacob Paulakangas kumpikin tulee kärsimään edellä mainituista rikkomuksista 14 paria raippoja ja yhden sunnuntain julkisen kirkkorangaistuksen tämän kaupungin tuomiokirkon suomenkielisessä seurakunnassa. Kun varkaus jo oli käsitelty oikeudessa, niin kaatuvat jatkolausunnot siitä ja Thomas Johansson voi noutaa Poliisikivalteri Thyneliuksen huostaan jääneen lompakkonsa. Asianomaiset kutsuttiin sisään kärjäsalin ja tuomio julistettiin. Silloin Hummell esitti tyytymättömyytensä tuomioon ja ilmoitti hakevansa valituksella siihen muutosta. Se on jätettävä 15 päivän sisällä tästä lukien, tätä päivää mukaan laskematta. Se on siten toimitettava viimeistään 5. tulevaa maaliskuuta ennen kello 12.00 päivällä Korkea-arvoiselle Keisarilliselle Turun Hovioikeudelle. Oheen tulee liittää tästä annettava pöytäkirja, mikä Hummellin tulee sitä ennen lähettää lääniin Herra Maaherralle. Hummell tulee vahvasti kahlittuna toimittaa tämän kaupungin linnanvankilaan säilytettäväksi siihen saakka kunnes päätös on saanut lain voiman taikka Korkea-arvoinen Keisarillinen Hovioikeus hänen osaltaan toisin määrää.

§.5.

J närwaro af torparen Thomas Johansson från Korvis och Loimijoki Sockn och från Arresten upphämtade under Officers Corporalen Carl Hummell från Humikala by i Masku Sockn och Nybyggare Sonen Jacob Johansson Paulakangas från Sastmola Sockn företog kämners Rⁿ till vidare åtgärd, från den 27. förewikne Januarii härtil beroende lämnade undersökningen angående Humell och Jacob Paulakangas,

angifne att den 26. i nämnde månad å Stora Aningas Gatan här i Staden från fickan af Thomas Johanssons på hafde kläder hafwa stulit en honom tillhörig taskbok med inne liggande penningar till ett belopp af Fem Rubel 56 $\frac{2}{3}$ dels kopek i Silfwer, hwarwid underskrifwen gaf tillkänna att Herr Landshöfdingen i Länet uti skrifwelse af den 17. dennes gifwit kämners Rⁿ wid handen, att Humell under loppet af förlidet år blifwit från Rullorne afförd, hwarföre af någon Compagnie Fullmäktig för honom blifwit förordnad, samt att Herr LandsHöfdingen äfwen Jacob Paulakangas fräjd, tillsändt kämners Rⁿ ett så lydande Prästa bewis.

Att nybyggare Sonen Jacob Johansson Paulakangas ifrån Sastmola moderkyrcko Församlings Öfwerby, född den 28. April 1802. under ägande nöjacketig Christendoms kunskap och god fräjd obehindrat åtnjutit sine Salighets medel; sådant betygas Sastmola Prästeg: d. 8. Febr: 1824.

Gust.Joh. Ingelius

Kyrckoherde i Sastmola

Sigill

Efter hvars uppläsande Humell och Jacob Paulakangas tillsporde om anledningen till deras begäran att med Thomas Jacobsson få resa ifrån Staden då enligt hwad de förut uppgifwit Humell skjutsat Jacob Paulakangas hit till Staden, kunde ingendera af dem förklara ordsaken därtill, men förehåller goßarne Birckstedts och Arpes afgifne berättelser, bestred Humell de samme hwarhos Swaranderne blefwo ständige uti de af dem redan afgifne förklarningar.

Sedan Thomas Johansson på fråga förklarat att den honom frånstulna taskbok icke kunde skattas til något värde, och anteknadt blifwit att Police Gewaldigern Thynelius hwilcken i egenskap af Actor utfört målet, af deß tjenste befattning wid Police kammaren woro hindrat tillstädes komma, samt att Swaranderne bägge äga god hälsa och starck kropps byggnad, yrckade klaganden att Swaranderne såsom om stöllden fulleligen förwundne, måtto till answar fällas, hwaremot deße öfwerlemnade målet till domstolens pröfning.

Wederborande som icke hade vidare att tillägga tillsades härå afträde och öfwerläggning skedde till följande

Utslag:

Undersökningen i målet upplyser, att förre Officer Corporalen Carl Humell som enligt föregifwande hittill Staden skjutsat Nybyggare Sonen Jacob Johansson Paulakangas, jämte denne inlåtit sig i förtroligt samtal med klaganden Thomas Johansson som för dem warit aldeles okänd: att Humell och Jacob Paulakangas undergåendet kastat sine händer omkring Thomas Johanssons hals och förblifwit i denna ställning till deß Humell enligt mindre årige Goßarne Birckstedt och Arpes sammanstämmande och af Humell icke för än i dagbestridde berättelser, från Thomas Johanssons bröstficka uttagit och till Jacob Paulakangas öfwerlämnat Thomas Johanssons taskbok med inneliggande Elfve Riksdaler Svenska Riksgälds Sedlar och Tjugo kopek Banco assignationer, hwarmed Jacob Paulakangas genast bortt sprungit men på Thomas Johanssons samt Birckstedts och Arpes rop af det tillkomna folcket blifwit gripen, hwarwid Thomas Johanssons till intet värde skattade taskbok med penningar hos honom funnits. genom deße omständigheter sammantagne, anser kämners Rⁿ Carl Humell och Jacob Paulakangas waro fulleligen förwudna att wid det

uppgifna tilfallet i samråd, utur Thomas Johanssons bröst ficka hafwa stulit penningar till ett edeligen witat belopp af Fem Rubel Femtio Sex $\frac{2}{3}$ dels kopek i Silfwer, hwarföre Humell och Jacob Paulakangas såsom med slik förbrytelse första resan beträdde, jämlikt kongl. Förord. af den 2. December 1766 för fick tjufnader dömmes till Tio par spö samt för jämlikhetens skull i straffet att på enahanda sätt försona de stulna penningar, hwilcka efter, deras encle värde uppgå till Fyra par, så att Humell och Jacob Paulakangas hwardera komma att umgälla förenämnde förbrytelse med Fjorton par spö och en Söndags uppenbar kyrckoplickt i denne Stads Domkyrcks Finska Församling; men som det stulna redan till rätta kommit så förfaller vidare utlåtande derom, än att Thomas Johansson hos Police Gewaldigern Thynelins äger af hämta sin i Thynelii wärjo warande taskbok; Hwilcket å inkallandet afsades då Humell anmälte mißnöje däremot och underrättades att ändring däri försökas genom Beswär hwilka inom Femtonde dagen härefter, denne likwäl oräknad och således sist den Femte instundade Martii kl: före XII. på dagen skola till Höglofl: Kejsl: Åbo HofRätt ingifwas och wara widfogade de häri förde Protocoller hwilcka där förinnan skola tillsändas Herr Landshöfdingen i Länet för att Humell tillställas; Och kommer Humell emedlertid att under starck fängslig wård försändas till Slotts Häcktet wid denna Stad för att där i förwar hållas till deß Utslaget wunnit laga kraft eller Höglofl: Kejsl: HofRätten om honom annorlunda förordnar.

Lähteessä: Kansallisarkisto: Merikarvian pää- ja rippikirjat 1819–1825 (I Aa:12), sivu 132, jakso 134: Paulakangas <http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=5492697>

On Turun kämnerinoikeuden tuomiolla 19.2.1824 sovittanut taskuvarkauden 14 parilla raippoja ja kärsinyt julkisen kirkkorangaistuksen.

Enl. Kämner Rättens i Åbo Dom af d. 19. febr. 1824. slitit 14. par spö och underg. uppenbar Kyrko plikt, för fick tjufn.

Näiden asiakirjojen mukaan on Jacob Paulakangas osallistunut varkauteen ja saanut tuomionsa. Mitä teki nuori 22 vuotias Jacob Merikarvialta Turussa. Turku oli suuri markkinapaikka ja olikohan hän hakemassa pestiä tai muuten vaan katsastamassa "muailmoo". Matka Merikarvialta Turkuun ei ollut mikään pikku juttu ja vaati myös rahaa kulunkeihin, sitä tuskin oli torpparin pojalla. Hänen rikoskummaninsa oli häntä iäkkäämpi ollen jo armeijan leivissä, jonne hänet kahleissa palautettiinkin. Asiakirjojen mukaan tämä mies oli Jacobille ennestään tuntematon.

Onkohan Jacob parka sortunut rahanpuutteessaan tai muuten huppelissa kaverin juoneen, helppoon rahansaantiin. Käry kävi, niinkuin kuuluukin, ja tuomio oli kova.

Rangaistuksena kirkon tuomio oli istuminen jalkapuussa kirkonmenojen ajan kirkon edessä yleisön huomion kohteena ja se ei ollutkaan mikään tunnin juttu, vaan kirkonmenot kestivät siihen aikaan jopa 6 tuntia. Ei ollut Jacobilla helppoa istua jalkapuussa helmikuinen pakkaspäivä kirkon kylmässä eteisessä.

Vielä pahempaa oli tulossa

Satakunnan Kansan Porilaine liitteessä 18.8.2016 on tarkka kuvaus piiskausrangaistuksen kulusta.

Alla oleva kirjoitus on lehden mukaan Warma Toivosen vuonna 1924 kuvaus rangaistuksen kulusta.

Raippa- ja vitsarangaistuksen oleellinen elementti oli kaakinpuu eli putipaalu, johon uhri ripustettiin saamaan rangaistuksensa. Kun tuomittu oli kiinnitetty käsiraudoistan paalun yläpäässä sijaitsevaan koukkuun.

Vitsat, jopilla rangaistus toimitettiin, olivat koivuunvesoja, viiden tai kuuden korttelin, pituisia, eli uuden mitan mukaan 75 - 90 cm sekä ympärysmitta työssä suunnilleen yksi tuuma (2.5 cm).

Ne lietettiin suolavedessä ehkä siksi, että paremmin kestivät kuivumista vastaan kesällä ja ehkä myös siksi, että lyönnin jälkeen kipeimmin kirvelivät.

Vitsojen lukumäärä ja pituus vaihtelivat rikoksen suuruuden mukaan kahdesta neljäänkymmeneen pariin.

Putilla oli lyödessään kädessä kaksi vitsaa eli pari. Nimismies seisoi vieressä lyöjänä. Hänellä oli kello toisessa ja keppi toisessa kädessä. Joka minuutin kuluttua hän antoi kepillä merkin, joka minuutin kuluttua iski vitsapari kirvelevään ihoon.

Suurimman vitsamäärän ansaitsivat hevosvargaat ja myös murhaajat, jotka vietiin piiskauksen jälkeen Siperiaan.

Jos rangaistuksen saaja pyörtyi piiskauksesta, karmeaa työtä ei keskeytetty, tuomittu virvoiteettin vedellä kärsimään tuomionsa loppuun. Rangaistus oli raju ja tuskanhuudot raikuivat, sillä "Weri vuoti vitsainjäljistä ja nahka irtosi ruumiista".

Kertoman mukaan kevyemmällä pääsi, jos lahjoi piiskaajansa viinalla tai rahalla. Taikauskoinen kansa väitti myös, että jos pisti palasen kuolleen ihmisen luuta hampaittensa väliin, eivät iskut koskeneet enempää kuin kuolleeseen.

Warma Toivonen muisteli "Puteja" nimeltä ja kovin mairittelevaa kuvaa hän ei piiskaajista anna. "Raaka ja röykeä mies, johon toisen hätä ja tuska ei mitään vaikuta" Toisen ulkomuoto oli "kuin täydellisen roiston ja juoppo retkale sanottiin hänen olleenkin"

Rangaistuksen antaminen oli suurta kansanhuvia. Väki riensi vielä 1800-luvulla suurin joukoin seuraamaan raipparangaistuksia.

Voi vain toivoa, että Jacobin piiskannut Turun "puti" oli ollut kuvattua helläkätiempi.

Paulakankaan torpparin poika Jacob selvisi kuitenkin tästä ja hänet löydetään Merikarvian kirkonkirjoista Riispyyn Timmerhedin talon itsellisenä 1840 - 46. Hän on ottanut sukunimen Nordling puolisonaan Sara Heikintytär ja liuta lapsia on jo heille syntynyt.

Rippikirjan sivulla on edelleen merkintä hänen saamastaan tuomiosta Turun Kämnerinoikeudessa.

Jacobista on tullut ihan kunnon kansalainen.

Nordling	
Pöytä Jacob Johansson	$\frac{28}{4} 1802$
fr. Sara Henrics d.	$\frac{16}{2} 1810$
S. Zacharias	$\frac{8}{4} 1835$
S. Isaac Erland	$\frac{4}{2} 1836$
fr. Sara Greta	$\frac{4}{2} 1839$
S. Axel	$\frac{12}{2} 1840$
fr. Erica	$\frac{24}{4} 1842$
+ S. Aron Elias	$\frac{20}{5} 1843$
S. Johan Anton	$\frac{17}{2} 1845$

Tästä eteenpäin seuraan omaa sukulinjaani, jota jatkaa 1845 syntynyt Johan Anton. Hän on isoäitini isä.

Johan Anton Nordling meni naimisiin Kasalan Ingin talon tyttären Anna Stina Tobiaantytären kanssa, asuen torppareina ja itsellisinä Kasalan, Riispyyn kylien alueella.

Heille syntyi lapsia.

Alma Maria 3.6.1869

Nestor Valentin 11.5.1871

Lydia Victoria 25.3.1873

Anton Aleksander 6.2.1875 - 30.6.1876

Zaida Elina 17.1.1877 - 27.8.1898

Naema Elina 10.2.1879

Annton Hemming 12.3.1881

Arthur Ananias 4.4.1883 - 13.7.1884

Ivar Albinus 6.11.1886

Anton Albanus 26.4.1888 - 27.5.1892

August Väinö Elim 30.12.1891 - 2.6.1892

Vanhin lapsista Alma Maria on minun isoäitini

Alma Marian lapsia syntyi seuraavasti

Hulda Johanna 26.8.1891 - 8.6.1892

Urho Väinö Aleksanteri 26.4.1893 muutti amerikkaan 1903

Abel Esaias 29.11.1896 - 30.11.1897

Oskar Esaias 29.11. 1899

Frans Nikolai 19.5.1904

Katri 9.8.1907

Arvo Matias 21.2.1909

Mikko 3.5.1911

Katri on minun äitini

Tämän pidemmälle nykyaikaan en jatka sukuselvitystäni, sillä uusi tietoturvalakikin estää 100 vuotta nuorempien henkilötietojen julkaisemisen ilman henkilön lupaa.

Yhteenveto

Olen tässä sukututkimuksen yhteydessä takertunut kirkonkirjojen merkintään Turun Kämnerin oikeudessa vuonna 1824 saadusta tuomiosta, joka koskee yhtä henkilöä esipolvissani.

Tämän merkinnän tuloksena syntyi kokonaan minulle uusi tutkimusalue 1800-luvun oikeusjärjestyksestä ja tuomioista.

Suomihan oli tähän aikaan Venäjän vallan alla, mutta se ei vaikuttanut juurikaan esivallan toimintaan Suomessa. Virkamiehet ja oikeusjärjestys toimivat edelleen Ruotsin lakien mukaan ja tässäkin tapauksessa viitataan lakiin vuodelta 1766.

Nykyaikaan verrattuna Jacobin mitättömältä vaikuttanut teko, tehty nuoruuden

rahapulassa, mahdollisesti toisen vanhemman miehen innoittamana Turun markkinoilla, on saanut kohtuuttoman tuomion. Tämä on kuitenkin hyvä merkki hallinnon toimivuudesta valtaapitävien vaihtumisesta huolimatta noina sotalaisina aikoina. Rikoksentekijät otetaan kiinni ja tuomitaan, eivätkä kansalaiset hyväksyneet pahoja tekoja, vaan otettiin vaikka omin voimin kiinni, kuten tämä tapaus osoittaa.

Jacob sai kovan opetuksen ja merkintä kirjoissa säilyi koko hänen elämänsä ajan.

Kirkonkirjojen mukaan Jacobista tuli kuitenkin kunnon kansalainen. Hän perusti perheen ja asui Merikarvialla elämänsä loppuun asti, eikä merkintöjä muista rikkomuksista esiintynyt.

Eikä hänen jälkipolvistakaan ole suurta huomautettavaa oikeudellisessa mielessä löytynyt.

Lähdeviitteet

Merikarvian seurakunnan kirkonkirjat

Hämeenlinnan maakunta-arkiston tuomiokirjat

Satakunnan Kansa 18.8.2016 Porilaine liite

Antero Perttula. Asiakirjan suomennos

Porissa 1.1.2017

Veikko Heikkilä

